

CAO DAI RELIGION AND ITS CONTRIBUTIONS TO THE CULTURAL AND SOCIAL LIFE OF THE SOUTHERN

Pham Dinh Khue^a
Dang Thi Kim Dung^b

^aHanoi University of Architecture

Email: khuepd@hau.edu.vn

^bThai Nguyen University of Information and Communication Technology

Email: dkdung@ictu.edu.vn

Received: 23/02/2025; Reviewed: 05/3/2025; Revised: 07/3/2025; Accepted: 25/3/2025; Released: 28/4/2025

DOI: <https://doi.org/10.54163/ncdt/445>

Cao Dai is one of the indigenous religions that has a profound influence on the cultural and social life of the South. Cao Dai religion also has important contributions in the fields of education, health, charity and community activities. Cao Dai followers not only practice their religion but also actively participate in environmental protection and sustainable development movements. However, in the modern context, Cao Dai also faces many challenges such as social changes, the influence of urbanization and the development of new religions. This article focuses on analyzing the contributions of Cao Dai religion to the cultural and social life of the South, at the same time evaluating the changes of this religion in the contemporary context.

Keywords: *Caodai religion; Southern Culture; Indigenous religion; Cao Dai ritual; Social activities; Religious charity.*

1. Đặt vấn đề

Đạo Cao Đài là một tôn giáo bản địa quan trọng của Việt Nam, ra đời năm 1926 tại Nam Bộ - vùng đất có nền văn hóa đa dạng và cởi mở. Không chỉ là một hệ thống tín ngưỡng, đạo Cao Đài còn có những đóng góp sâu rộng trong đời sống văn hóa - xã hội khu vực. Về văn hóa, đạo Cao Đài góp phần bảo tồn và phát huy các giá trị truyền thống thông qua hệ thống kiến trúc độc đáo, nghệ thuật tôn giáo, âm nhạc nghi lễ và văn học giáo lý. Các công trình như Tòa Thánh Tây Ninh hay hệ thống Thánh Thất thể hiện sự giao thoa giữa tinh hoa kiến trúc Đông - Tây, đồng thời phản ánh tư tưởng hỗn dung tôn giáo. Về mặt xã hội, đạo Cao Đài tham gia tích cực vào các hoạt động giáo dục, y tế và từ thiện. Trước năm 1975, hệ thống trường học Cao Đài góp phần nâng cao dân trí, trong khi các tổ chức Phước Thiện hoạt động mạnh mẽ trong việc hỗ trợ người nghèo, khám chữa bệnh miễn phí, cứu trợ thiên tai và bảo vệ môi trường. Tuy nhiên, trong bối cảnh hiện nay, đạo Cao Đài cũng đối diện với nhiều thách thức như sự thay đổi trong chính sách quản lý tôn giáo, ảnh hưởng của đô thị hóa và sự cạnh tranh của các tôn giáo khác. Trước thực tế đó, bài báo này tập trung phân tích những đóng góp của đạo Cao Đài trong đời sống văn hóa - xã hội Nam Bộ, đồng thời đánh giá những khó khăn và triển vọng phát triển của tôn

giáo này trong giai đoạn hiện đại.

2. Tổng quan nghiên cứu

Các nghiên cứu về đạo Cao Đài đã được thực hiện từ nhiều góc độ khác nhau, bao gồm lịch sử hình thành, tổ chức giáo hội, giáo lý, nghi lễ và tác động đến đời sống văn hóa - xã hội. Dưới đây là một số công trình tiêu biểu góp phần làm sáng tỏ các khía cạnh này.

Trong nước, nhiều học giả đã có những nghiên cứu quan trọng về đạo Cao Đài, như: *Cái án Cao Đài* (Nhất, 1929) đã phân tích sự hình thành của tôn giáo này trong bối cảnh Nam Bộ đầu thế kỷ XX, nhấn mạnh sự dung hợp giữa Nho giáo, Phật giáo, Lão giáo và Kitô giáo trong hệ thống giáo lý; *Một số vấn đề tôn giáo ở Việt Nam hiện nay* (Vạn, 1998) nghiên cứu về tính chất hỗn dung của đạo Cao Đài và vai trò của nó trong đời sống tín ngưỡng Nam Bộ; *Đạo Cao Đài ở Nam Bộ* (Liên, 2014), tiếp cận tôn giáo này từ góc độ nhân học, tập trung vào đức tin, tổ chức, nghi lễ và tác động của nó đến cộng đồng tín đồ; *Lịch sử phát triển đạo Cao Đài* (Xuân, 2000) đã nghiên cứu sự hình thành và phát triển của tôn giáo này trong bối cảnh chính trị - xã hội Nam Bộ giai đoạn thuộc địa và những năm sau đó,... Các nghiên cứu thực địa cũng chỉ ra rằng đạo Cao Đài không chỉ đóng vai trò là một tôn giáo mà còn là một nhân tố văn hóa có ảnh hưởng sâu rộng đến

đời sống cộng đồng. Hệ thống nghi lễ, thờ phụng và giáo lý không chỉ phục vụ nhu cầu tâm linh mà còn góp phần duy trì bản sắc văn hóa địa phương, tạo nên một không gian tín ngưỡng đặc trưng của vùng Nam Bộ.

Ở nước ngoài, đạo Cao Đài cũng thu hút sự quan tâm của nhiều học giả nghiên cứu về tôn giáo và nhân học, như: *Caodaism: Vietnamese Traditionalism and Its Leap into Modernity* (Sergei Blagov, 2001) xem xét đạo Cao Đài như một tôn giáo bản địa có khả năng thích nghi với bối cảnh hiện đại; *Anthropological Perspectives on Caodaism* (J. Hoskins, 2015) nhấn mạnh tính hỗn dung tôn giáo và vai trò của nghi lễ trong việc duy trì bản sắc tín đồ. Tác giả Oliver Todd (1990), trong nghiên cứu về lịch sử chính trị tôn giáo, cũng đề cập đến mối quan hệ giữa đạo Cao Đài và lịch sử chính trị Việt Nam, cho thấy sự gắn kết giữa tôn giáo và các biến động xã hội.

Mặc dù, đã có nhiều nghiên cứu về đạo Cao Đài từ các khía cạnh khác nhau, vẫn còn thiếu những công trình chuyên sâu phân tích cụ thể về những đóng góp của tôn giáo này đối với đời sống văn hóa - xã hội Nam Bộ. Do đó, bài viết này sẽ tập trung khai thác khía cạnh này nhằm cung cấp góc nhìn toàn diện hơn về vai trò của đạo Cao Đài trong bảo tồn văn hóa, phát triển cộng đồng và thích ứng với bối cảnh xã hội đương đại.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp phân tích tài liệu để tổng hợp và đánh giá các nghiên cứu trước đây về đạo Cao Đài, bao gồm sách, luận án, báo cáo khoa học và các văn bản tôn giáo liên quan. Phương pháp lịch sử được áp dụng nhằm tái hiện quá trình hình thành và phát triển của đạo Cao Đài trong bối cảnh xã hội Nam Bộ, từ đó làm rõ sự thay đổi trong chức năng tôn giáo của cộng đồng tín đồ qua từng thời kỳ.

Ngoài ra, bài viết sử dụng phương pháp điền dã dân tộc học thông qua quan sát thực tế và phỏng vấn tín đồ, chức sắc tôn giáo để thu thập thông tin về đời sống tín ngưỡng, tổ chức nghi lễ và các hoạt động văn hóa - xã hội của đạo Cao Đài. Đồng thời, phương pháp phân tích xã hội học giúp đánh giá những tác động của đạo Cao Đài đối với cộng đồng trong các lĩnh vực như giáo dục, y tế, từ thiện và bảo tồn văn hóa. Việc kết hợp nhiều phương pháp nghiên cứu giúp bài viết có cơ sở khoa học vững chắc, phản ánh khách quan về vai trò của đạo Cao Đài trong đời sống văn hóa - xã hội Nam Bộ, đồng thời cung cấp góc nhìn đa chiều về những đóng góp của tôn giáo này trong bối cảnh hiện đại.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Đóng góp của đạo Cao Đài trong lĩnh vực văn hóa

Đạo Cao Đài có ảnh hưởng sâu rộng đến đời sống văn hóa Nam Bộ, đặc biệt trong kiến trúc tôn giáo, nghi lễ và nghệ thuật truyền thống. Hệ thống kiến trúc của đạo Cao Đài mang tính hỗn dung, kết hợp giữa phong cách phương Đông và phương Tây. Tiêu biểu nhất là Tòa Thánh Tây Ninh, một công trình kiến trúc độc đáo pha trộn giữa phong cách Gothic phương Tây và kiến trúc đình, chùa truyền thống Việt Nam. Đây không chỉ là trung tâm hành chính - tôn giáo của đạo mà còn là biểu tượng văn hóa có giá trị đặc biệt (Hồng, 1999, tr.145). Bên cạnh đó, hệ thống Thánh Thất Cao Đài trải rộng khắp Nam Bộ cũng mang đặc điểm chung về bố cục kiến trúc với ba phần chính: Chính Điện (Tam Đài), Cửu Trùng Đài và Hiệp Thiên Đài. Kiến trúc này thể hiện rõ tư tưởng tôn giáo và hệ thống tổ chức hành chính - tín ngưỡng của đạo (Xuân, 2004, tr.147).

Nghi lễ của đạo Cao Đài cũng góp phần quan trọng trong đời sống văn hóa Nam Bộ. Các buổi lễ chính như Đại Lễ Đức Chí Tôn, Lễ Hội Yến Diêu Trì Cung và các nghi thức cầu an, cúng rằm có sự gắn kết chặt chẽ với tín ngưỡng dân gian địa phương. Trong những buổi lễ lớn, các nghi thức rước kiệu, lễ dâng sớ và nhạc lễ được thực hiện theo truyền thống. Âm nhạc nghi lễ của đạo Cao Đài có sự tiếp thu từ nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ, sử dụng các nhạc cụ truyền thống như đàn kìm, đàn tranh, đàn cò, trống, mõ để tạo không khí trang nghiêm. Sự kết hợp này không chỉ giúp duy trì giá trị nghệ thuật truyền thống mà còn góp phần củng cố bản sắc văn hóa Nam Bộ (Dũng, 2005, tr.192).

4.2. Vai trò của đạo Cao Đài trong gắn kết cộng đồng

Đạo Cao Đài có vai trò quan trọng trong việc xây dựng tinh thần đoàn kết và gắn kết cộng đồng tín đồ. Giáo lý của đạo đề cao sự hòa hợp giữa các tôn giáo lớn như Nho giáo, Phật giáo, Lão giáo và Kitô giáo, tạo nên một môi trường tín ngưỡng cởi mở, linh hoạt và dễ dàng thu hút người dân Nam Bộ vốn có truyền thống tiếp nhận nhiều luồng tư tưởng khác nhau (Vạn, 2005, tr.174). Sinh hoạt tôn giáo của đạo Cao Đài không chỉ giới hạn trong các buổi lễ tại Thánh Thất mà còn mở rộng ra đời sống xã hội, với các hoạt động từ thiện, giảng đạo và giúp đỡ đồng đạo. Các tín đồ thường xuyên tổ chức các buổi học giáo lý, tham gia các hội thảo tôn giáo và thực hiện các chương trình hỗ trợ cộng đồng. Một chức việc tại Thánh Thất Trung Minh nhân mạnh: “Khi về Thánh Thất, nghĩa là về mái nhà chung, về

với Cha chung, nên nghề nghiệp và giai tầng không quan trọng nữa; lúc đó chỉ xem nhau như anh, em; và diu dắt nhau trên đường đạo để cùng được về với Thượng đế” (Trang, 2008, tr.157).

4.3. Đóng góp của đạo Cao Đài trong các hoạt động xã hội

Ngoài các đóng góp về văn hóa và cộng đồng, đạo Cao Đài còn có vai trò quan trọng trong giáo dục, y tế và từ thiện. Trước năm 1975, hệ thống trường học Cao Đài đã hoạt động tích cực, giúp phổ cập tri thức cho cộng đồng tín đồ và người dân địa phương. Các trường học này giảng dạy các môn học phổ thông kết hợp với giáo lý đạo Cao Đài, giúp nhiều thế hệ tín đồ tiếp cận tri thức và nâng cao đời sống tinh thần (Xuân, 2005, tr.180).

Bên cạnh giáo dục, đạo Cao Đài có hệ thống tổ chức từ thiện rộng lớn thông qua tổ chức Phước Thiện, chuyên thực hiện các hoạt động hỗ trợ người nghèo, cứu trợ thiên tai và chăm sóc sức khỏe cộng đồng. Một báo cáo từ Ban Cai quản Thánh Thất Sài Gòn cho biết: “Hàng năm có từ 2 đến 3 đợt cứu trợ cho đồng bào nghèo ở khu vực Tây Nam Bộ, với tổng số tiền lên đến vài trăm triệu đồng” (Lê, 2003, tr.81). Ngoài ra, nhiều Thánh Thất còn duy trì phòng thuốc Phước Thiện, nơi các tín đồ tự nguyện đóng góp thuốc Nam để phát miễn phí cho người dân có hoàn cảnh khó khăn, giúp họ tiếp cận với dịch vụ chăm sóc sức khỏe cơ bản mà không tốn chi phí (Hồng, 2003, tr.225).

4.4. Những thách thức trong bối cảnh hiện đại

Mặc dù, có nhiều đóng góp tích cực, đạo Cao Đài cũng đang đối diện với nhiều thách thức trong bối cảnh hiện đại. Một trong những vấn đề lớn nhất là sự thay đổi trong chính sách quản lý tôn giáo của Nhà nước, khiến đạo Cao Đài phải điều chỉnh tổ chức và hoạt động để phù hợp với khung pháp lý mới (Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam, 2006, tr.67).

Bên cạnh đó, quá trình đô thị hóa và sự thay đổi cơ cấu xã hội cũng ảnh hưởng đến sự gắn kết trong cộng đồng tín đồ. Khi người dân di cư đến các đô thị lớn để sinh sống và làm việc, họ ít có cơ hội tham gia các sinh hoạt tôn giáo thường xuyên, dẫn đến sự suy giảm của một số hoạt động truyền thống trong đạo (Y, 2000, tr.181). Một thách thức khác là sự phát triển của các hệ tư tưởng và tín ngưỡng mới. Trong thời đại toàn cầu hóa, nhiều xu hướng tôn giáo và triết lý mới đang du nhập vào Việt Nam, tạo ra sự cạnh tranh với các tôn giáo truyền thống như Cao Đài. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết về đổi mới phương thức hoạt động tôn giáo để duy trì vai trò của đạo Cao Đài trong xã hội hiện đại (Gobron, 1949, tr.202).

Nhìn chung, dù đang phải đối mặt với nhiều thách thức, đạo Cao Đài vẫn duy trì được vai trò quan trọng trong đời sống văn hóa - xã hội Nam Bộ. Việc bảo tồn và phát huy những giá trị truyền thống, đồng thời thích nghi với bối cảnh xã hội hiện đại, sẽ là yếu tố quyết định sự phát triển bền vững của tôn giáo này trong tương lai.

5. Thảo luận

Trong bối cảnh hiện đại, đạo Cao Đài đang đối diện với nhiều thách thức như sự thay đổi trong chính sách quản lý tôn giáo, sự suy giảm sinh hoạt tôn giáo do đô thị hóa, và sự cạnh tranh với các xu hướng tín ngưỡng mới. Để bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa của đạo Cao Đài, cần có những giải pháp toàn diện, kết hợp giữa việc duy trì bản sắc truyền thống với sự thích nghi linh hoạt trong bối cảnh hiện nay.

Thứ nhất, tăng cường giáo dục và truyền bá giá trị tôn giáo.

Giáo dục là yếu tố quan trọng trong việc bảo tồn đạo Cao Đài, giúp thế hệ trẻ hiểu rõ hơn về nguồn gốc, giáo lý và giá trị văn hóa của tôn giáo này. Các Hội Thánh Cao Đài cần đẩy mạnh chương trình giảng dạy giáo lý tại các Thánh Thất, kết hợp với hình thức giáo dục trực tuyến để tiếp cận nhiều đối tượng hơn, đặc biệt là những tín đồ trẻ tuổi đang sinh sống và làm việc tại các đô thị lớn. Việc xuất bản thêm các tài liệu về đạo Cao Đài dưới dạng sách, phim tài liệu và nội dung số sẽ giúp lan tỏa kiến thức về tôn giáo này đến cộng đồng rộng hơn. Đồng thời, cần tổ chức các hội thảo, tọa đàm về đạo Cao Đài trong các trường đại học và viện nghiên cứu để thu hút sự quan tâm của giới trẻ và học giả.

Thứ hai, bảo tồn và phát huy các nghi lễ, lễ hội truyền thống.

Nghi lễ và lễ hội tôn giáo là một phần quan trọng trong văn hóa đạo Cao Đài. Để bảo tồn giá trị này, cần có chính sách hỗ trợ việc duy trì và tổ chức các lễ hội quan trọng như Đại Lễ Đức Chí Tôn (9/1 âm lịch), Lễ Hội Yên Diêu Trì Cung (15/8 âm lịch), Lễ Trung Nguơn (Rằm tháng 7). Việc tổ chức lễ hội cần có sự đổi mới, kết hợp giữa yếu tố truyền thống với hình thức quảng bá hiện đại nhằm thu hút nhiều người tham gia hơn, kể cả những người không theo đạo Cao Đài nhưng quan tâm đến văn hóa tôn giáo.

Ngoài ra, cần đẩy mạnh công tác bảo tồn âm nhạc nghi lễ Cao Đài, một nét đặc trưng quan trọng của tôn giáo này. Nhiều bài nhạc lễ Cao Đài có sự kết hợp với đờn ca tài tử Nam Bộ, tạo nên bản sắc văn hóa riêng biệt. Việc bảo tồn và truyền dạy nhạc lễ cho thế hệ trẻ là cần thiết để duy trì những giá trị nghệ thuật này trong đời sống tôn giáo. Hội Thánh

có thể phối hợp với các nhạc viện hoặc trung tâm văn hóa địa phương để mở lớp dạy nhạc lễ, giúp thế hệ trẻ tiếp cận và kế thừa di sản âm nhạc Cao Đài.

Thứ ba, bảo tồn kiến trúc và không gian văn hóa tôn giáo.

Hệ thống kiến trúc của đạo Cao Đài, đặc biệt là Tòa Thánh Tây Ninh và các Thánh Thất trên khắp Nam Bộ, là di sản văn hóa quan trọng cần được bảo tồn. Cần có các biện pháp bảo dưỡng thường xuyên đối với các công trình tôn giáo để giữ gìn kiến trúc đặc trưng của đạo. Đồng thời, việc ghi danh một số công trình tiêu biểu vào danh sách di sản văn hóa cấp quốc gia sẽ giúp nâng cao nhận thức về giá trị của các công trình này, từ đó thu hút sự quan tâm của cộng đồng và chính quyền địa phương trong công tác bảo tồn.

Ngoài ra, các không gian sinh hoạt tôn giáo của đạo Cao Đài cần được duy trì và phát triển để tiếp tục là nơi kết nối tín đồ với đời sống cộng đồng. Việc xây dựng thêm các trung tâm văn hóa Cao Đài ở những khu vực có đông tín đồ nhưng chưa có Thánh Thất sẽ giúp bảo tồn môi trường sinh hoạt tôn giáo của đạo trong bối cảnh đô thị hóa.

Thứ tư, phát huy vai trò của đạo Cao Đài trong công tác xã hội và từ thiện.

Đạo Cao Đài có truyền thống gắn kết chặt chẽ với các hoạt động từ thiện và phát triển cộng đồng. Để phát huy truyền thống này, Hội Thánh cần đẩy mạnh các chương trình phát thuốc miễn phí, khám chữa bệnh từ thiện, hỗ trợ người nghèo, giúp đỡ nạn nhân thiên tai. Việc hợp tác với các tổ chức xã hội, y tế và giáo dục sẽ giúp mở rộng phạm vi hoạt động từ thiện của đạo, đồng thời nâng cao hình ảnh của đạo Cao Đài trong xã hội.

Bên cạnh đó, tín đồ Cao Đài có thể tham gia nhiều hơn vào các phong trào bảo vệ môi trường, trồng cây xanh, gìn giữ cảnh quan tại các khu vực

có công trình tôn giáo. Điều này không chỉ giúp nâng cao ý thức cộng đồng mà còn củng cố tinh thần trách nhiệm của tín đồ đối với xã hội.

Thứ năm, ứng dụng công nghệ vào việc bảo tồn và phát triển đạo Cao Đài.

Trong thời đại công nghệ số, việc ứng dụng công nghệ vào bảo tồn và phát triển đạo Cao Đài là một giải pháp hiệu quả. Hội Thánh có thể xây dựng trang web, ứng dụng di động, và kênh truyền thông số để phổ biến giáo lý, thông tin về các hoạt động tôn giáo, và tổ chức các buổi giảng đạo trực tuyến. Việc số hóa tài liệu, kinh sách và hình ảnh tư liệu về đạo Cao Đài cũng giúp lưu giữ thông tin và dễ dàng tiếp cận hơn với thế hệ trẻ.

Ngoài ra, các chương trình truyền thông trên mạng xã hội về đạo Cao Đài cần được đẩy mạnh để thu hút sự quan tâm của giới trẻ. Việc tổ chức các sự kiện trực tuyến, tọa đàm và diễn đàn trao đổi về đạo Cao Đài trên các nền tảng như YouTube, Facebook, và TikTok có thể giúp lan tỏa hiểu biết về tôn giáo này một cách hiện đại và phù hợp với xu hướng của thời đại.

6. Kết luận

Bài viết đã phân tích những đóng góp của đạo Cao Đài trong văn hóa - xã hội Nam Bộ, từ kiến trúc, nghi lễ, nghệ thuật đến giáo dục, y tế và từ thiện. Với giáo lý dung hợp nhiều tôn giáo, đạo Cao Đài không chỉ là tín ngưỡng mà còn gắn kết cộng đồng và thúc đẩy các giá trị nhân văn. Tuy nhiên, trước những thách thức như đô thị hóa, thay đổi chính sách tôn giáo và cạnh tranh tín ngưỡng, cần có giải pháp bảo tồn và phát huy đạo Cao Đài thông qua giáo dục, bảo tồn di sản, phát huy công tác từ thiện và ứng dụng công nghệ. Nhìn chung, đạo Cao Đài tiếp tục giữ vai trò quan trọng trong đời sống văn hóa - xã hội Nam Bộ, góp phần duy trì bản sắc dân tộc và phát triển xã hội Việt Nam.

Tài liệu tham khảo

Ban Tôn giáo Chính phủ. (1992). *Các văn bản của Nhà nước về hoạt động tôn giáo* (lưu hành nội bộ).

Ban Tôn giáo Chính phủ. (1993). *Một số tôn giáo ở Việt Nam*.

Ban Tôn giáo Chính phủ. (2005). *Tài liệu phổ biến Pháp lệnh Tín ngưỡng - Tôn giáo*. Hà Nội: Nxb. Tôn giáo.

Ban Tôn giáo Chính phủ. (2007). *Văn bản pháp luật Việt Nam về tín ngưỡng, tôn giáo*. Hà Nội: Nxb. Tôn giáo.

Anh, Đ. D. (1982). *Việt Nam văn hóa sử cương*. Thành phố Hồ Chí Minh: Nxb. Thành phố Hồ Chí Minh.

Vạn, Đ. N. (1998). *Một số vấn đề tôn giáo ở Việt Nam hiện nay*. Hà Nội: Nxb. Khoa học Xã hội.

Đệ, Đ. V. (1997). *Nói chuyện Cao Đài*. Thành phố Huế: Nxb. Thuận Hóa.

Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam. (2006). *Những vấn đề Nhân học tôn giáo*. Đà Nẵng: Nxb. Đà Nẵng.

- Dũng, L. A. (2005). *Nghiên cứu văn hóa Cao Đài - Tư tưởng Tam giáo của Cao Đài trong tâm thức người Việt*. [http://thienlybuutoa.org/Books​:contentReference\[oaicite:8\]{index=8}](http://thienlybuutoa.org/Books​:contentReference[oaicite:8]{index=8}).
- Hồng, N. V. (1999). *Tòa Thánh Tây Ninh và vai trò của đạo Cao Đài*. Hà Nội: Nxb. Khoa học Xã hội.
- Xuân, N. T. (2005). *Lịch sử phát triển đạo Cao Đài*. Hà Nội: Nxb. Tôn giáo.
- Tắc, P. C. (1969). *Phương tu đại đạo (Hiệp Thiên Đài)*. Hội thánh giữ bản quyền.
- Đãi, P. T. (1961). *Giải thích nội tâm và ngoại tâm đền thánh Cao Đài Tây Ninh*. Hội thánh giữ bản quyền.
- Nam, S. (1994). *Lịch sử khẩn hoang miền Nam*. Thành phố Hồ Chí Minh: Nxb. Văn nghệ.
- Ánh, T. (1995). *Phong tục thờ cúng trong gia đình Việt Nam*. Đồng Tháp: Nxb. Tổng hợp.
- Tòa Thánh Tây Ninh. (2006). *Hiến pháp Hiệp Thiên Đài*. Hội thánh giữ bản quyền.
- Chi, V. M. (2004). *Nhân học văn hóa - con người với thiên nhiên, xã hội và thế giới siêu nhiên*. Hà Nội: Nxb. Chính trị Quốc gia.

ĐẠO CAO ĐÀI VÀ NHỮNG ĐÓNG GÓP TRONG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA - XÃ HỘI NAM BỘ

Phạm Đình Khuê^a
Đặng Thị Kim Dung^b

Trường Đại học Kiến trúc Hà Nội

Email: khuepd@hau.edu.vn

Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông Thái Nguyên

Email: dkdung@ictu.edu.vn

Nhận bài: 23/02/2025; Phân biên: 05/3/2025; Tác giả sửa: 07/3/2025; Duyệt đăng: 25/3/2025; Phát hành: 28/4/2025

DOI: <https://doi.org/10.54163/ncdt/445>

Đạo Cao Đài là một trong những tôn giáo bản địa có ảnh hưởng sâu sắc đến đời sống văn hóa - xã hội Nam Bộ. Đạo Cao Đài cũng có những đóng góp quan trọng trong lĩnh vực giáo dục, y tế, từ thiện và các hoạt động cộng đồng. Tín đồ Cao Đài không chỉ thực hành tôn giáo mà còn tích cực tham gia vào các phong trào bảo vệ môi trường và phát triển bền vững. Tuy nhiên, trong bối cảnh hiện đại, đạo Cao Đài cũng phải đối mặt với nhiều thách thức như sự thay đổi của xã hội, ảnh hưởng của đô thị hóa và sự phát triển của các tôn giáo mới. Bài viết tập trung phân tích những đóng góp của đạo Cao Đài trong đời sống văn hóa - xã hội Nam Bộ, đồng thời đánh giá những biến đổi của tôn giáo này trong bối cảnh đương đại.

Từ khóa: Đạo Cao Đài; Văn hóa Nam Bộ; Tôn giáo bản địa; Nghi lễ Cao Đài; Hoạt động xã hội; Từ thiện tôn giáo.